

Military strategies of the Islamic Republic of Iran against American military threats

Adel Farzaneh^{1✉} | Khosrow Boalhosni² | Ali Asghar Beyk³ | Gholamreza Nasirpour⁴ | Hossein Fayazi⁵ | Ali Haider Zarei⁶ | Mehdi Sabbaghi⁷

1. Corresponding author, PhD student of Strategic Defense Sciences, Higher National Defense University, Tehran, Iran, e-mail: farzaneh98@sndu.ac.ir

2. Associate Professor of Strategic Defense Sciences, Higher National Defense University, Tehran, Iran

3. Associate Professor of Command University and Aja Headquarters, Tehran, Iran

4. Member of the Faculty of Command University and Aja Headquarters, Tehran, Iran

5. Doctoral student of strategic defense sciences, National Defense University, Tehran, Iran

6. Doctoral student of strategic defense sciences, National Defense University, Tehran, Iran

7. Doctoral student of strategic defense sciences, National Defense University, Tehran, Iran

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

Article history:

Received 15 September
2022

Received in revised form
09 March 2023

Accepted 11 July 2023

Published online 16
September 2023

Keywords:

*Military threats, Strategy,
Military strategy, Military
power*

Purpose: The main purpose of this research is to examine the military threats of the United States and present the military strategies of the Islamic Republic of Iran against them.

Method: The type of research is applied, and the necessary information is obtained from the study of documents, interviews with experts and questionnaires, and a descriptive method with a mixed approach has been used. The overall statistical population of the research is 70 people and the sample size is consistent with the statistical population and all the numbers have been determined. In order to collect and analyze data, in addition to taking samples from library studies and conducting expert interviews, using document analysis and elite analysis methods, descriptive and inferential statistics methods have also been used.

Results: The number of main strategies was calculated based on 73 selected research factors (19 strength factors, 9 weakness factors, 10 opportunity factors and 35 threat factors) relying on the provided partial strategies.

Conclusion: The result of the vector on the axis of Cartesian coordinates indicates that the competition of the Islamic Republic of Iran is more focused on strengths than opportunities.

Cite this article: Farzaneh, A., Bolhosni, K., Beik Bilandi, A. A., Nasirpour, G., Fayazi, H., Haider Zarei, A., & Sabbaghi, M. (2023). Military strategies of the Islamic Republic of Iran against American military threats. *Defensive Future Studies*, 8(29), 41-72.

DOI: 10.22034/DFSR.2023.562184.1647

© The Author(s)

Publisher: Command and Staff University

راهبردهای نظامی جمهوری اسلامی ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا

عادل فرزانه^۱ | خسرو بوالحسنی^۲ | علی اصغر بیک^۳ | غلامرضا نصیرپور^۴ | حسین فیاضی^۵ |
علی حیدر زارعی^۶ | مهدی صباغی^۷

۱. نویسنده مسئول، دانش‌آموخته دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران.

رایانامه: farzaneh98@sndu.ac.ir

۲. دانشیار علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران.

۳. دانشیار دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران.

۴. عضو هیئت علمی دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران.

۵. دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران.

۶. دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران.

۷. دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله چکیده

هدف: هدف اصلی این تحقیق بررسی تهدیدات نظامی آمریکا و ارائه راهبردهای نظامی جمهوری اسلامی ایران در برابر آن‌ها می‌باشد.	نوع مقاله: مقاله پژوهشی
روش: نوع تحقیق کاربردی بوده و اطلاعات لازم از مطالعه اسناد و مدارک و مصاحبه با صاحب‌نظران و پرسش‌نامه جمع‌آوری و از روش توصیفی با رویکرد آمیخته استفاده شده است. جامعه آماری کلی تحقیق، ۷۰ نفر و حجم نمونه بر جامعه آماری منطبق بوده و تمام شمار تعیین شده است. برای گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها، ضمن فیش‌برداری از مطالعات کتابخانه‌ای و انجام مصاحبه‌های تخصصی با به‌کارگیری روش‌های تحلیل اسنادی و تحلیل نخبگی، از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی نیز استفاده شده است.	تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۸
یافته‌ها: تعداد ۷ راهبرد اصلی بر اساس ۷۳ عامل منتخب تحقیق (۱۹ عامل قوت، ۹ عامل ضعف، ۱۰ عامل فرصت و ۳۵ عامل تهدید) با تکیه بر راهبردهای بخشی ارائه شده، احصاء گردید.	تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۱۲/۱۶
نتایج: نتیجه بردار بر روی محور مختصات دکارتی بیانگر آن است که رقابت نظامی، قدرت نظامی ج.ا.ایران بیشتر معطوف به قوت‌ها است تا فرصت‌ها	تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۰
	تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۶/۲۵
	کلیدواژه‌ها: تهدیدات نظامی، راهبرد، راهبرد نظامی، قدرت نظامی

استناد: فرزانه، عادل، بوالحسنی، خسرو، بیک بیلندی، علی اصغر، نصیرپور، غلامرضا، فیاضی، حسین، حیدر زارعی، علی، صباغی، مهدی. (۱۴۰۲). راهبردهای نظامی جمهوری اسلامی ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا. آینده‌پژوهی دفاعی، (۲۹)۸، ۴۱-۷۲.

DOI: 10.22034/DFSR.2023.562184.1647

ناشر: دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

مقام معظم رهبری در رابطه با سیاست‌های تجاوزکارانه آمریکا فرمودند: «سیاست کلی آمریکا این است که امنیت داخلی‌اش را به وسیله‌ی دست‌اندازی به کشورهای جهان و تصرف مناطق نفوذ خود تأمین کند»^۱. آمریکا در اسناد راهبردی امنیت ملی خود، ایران را یک قدرت منطقه‌ای تهدید کننده در غرب آسیا تلقی می‌کند و اقدامات وسیعی را در قالب راهبرد فشار منطقه‌ای و جهانی در بعد سیاسی و راهبرد تقویت دفاع موشکی لایه‌ای و از بین بردن گروه‌های متحد ایران همچون حزب‌الله لبنان در دستور کار خود قرار داده است.

اقدامات آمریکا علیه ایران از قبیل کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ علیه محمد مصدق، نفوذ در ایران بین سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۷، مخالفت با انقلاب اسلامی، وقایع ناموفق طبس، بلوکه کردن دارایی‌های ایران، سرنگونی هواپیمای ایرباس ایران در خلیج فارس، حمله به تأسیسات نفتی ایران در خلیج فارس، کمک تسلیحاتی به عراق در جنگ با ایران، کمک به گروه‌های محارب جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و... نشانه‌هایی از خصومت این کشور با ایران است (سفلی شاهوردی و همکاران، ۱۳۹۸). نگاهی به سیر صعودی تنش‌های اخیر بین دو کشور، آمادگی بیش از پیش نظامی ایران را برای دفع تجاوز احتمالی آمریکا، امری بدیهی ساخته است. تقابل روزافزون آمریکا در دهه‌های اخیر با جمهوری اسلامی ایران موجب شده است که این کشور یا به‌تنهایی و یا با کمک دیگر متحدان غربی خود در ناتو اقدام به تأسیس چندین پایگاه نظامی در اطراف مرزهای ایران بنماید. پایگاه‌هایی که اکنون در مجموع میزبان ده‌ها هزار سرباز آمریکایی و تریلیون‌ها دلار سرمایه است. با پایان یافتن جنگ تحمیلی، آمریکا با متهم کردن ایران به حمایت از تروریسم، نقض حقوق بشر، تلاش برای دستیابی به سلاح هسته‌ای و تبلیغات گسترده و وسیع رسانه‌ای علیه ایران اقدامات خود را شدت بخشید تا جایی که دو طرف حملات مستقیمی را علیه یکدیگر به انجام رساندند؛ لذا دشمنی آمریکا با ایران همچنان پایدار خواهد ماند و در کوتاه‌مدت انتظار از بین رفتن آن متصور نیست.

بنابراین مسئله اصلی و دغدغه این تحقیق، مدون نمودن راهبردهای نظامی ج.ا.ایران جهت مقابله با تهدیدهای نظامی آمریکا می‌باشد. شناخت ساختار و توانمندی‌های نظامی دشمن

^۱. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان در تاریخ ۹۵/۸/۱۲

در سطح راهبردی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار بوده و باعث مصون‌سازی کشور در برابر تهدیدهای نظامی دشمن می‌شود که در صورت نپرداختن به آن باعث غافلگیری و فلج‌سازی راهکنشی، عملیاتی و راهبردی، عدم رشد و توسعه نظامی و دفاعی کشور، بالا رفتن هزینه‌های دفاعی، ضربه خوردن از نقاط آسیب‌پذیر و تصمیم‌گیری نامناسب و ناکارآمد در حوزه نظامی کشور می‌شود. دستیابی به راهبردهای نظامی ج.ا.ایران در برابر تهدیدهای نظامی آمریکا هدف اصلی، شناسایی تهدیدها، توانمندی‌های نظامی دشمن و نقاط قوت و ضعف نظامی کشور از اهداف فرعی این تحقیق می‌باشد و سؤال اصلی تحقیق این‌گونه مطرح می‌گردد که راهبردهای نظامی ج.ا.ایران در برابر تهدیدهای نظامی آمریکا چه می‌باشند؟

مبانی نظری و پیشینه‌های پژوهش

مبانی نظری

قدرت نظامی: توانایی کنترل افراد و رویدادها، توانایی عمل یا اثرگذاری مفهوم قدرت، مفهوم اساسی نظریه جدید سیاسی است. در عرصه جهانی سیاست در روابط بین‌الملل نیز مبارزه برای قدرت است. مورگنتا^۱ سیاست در میان ملت‌ها را مبارزه‌ای در راه قدرت می‌داند. گوناگونی تعاریف از مفهوم قدرت که منبعت از تفاوت در مفاهیم محوری دخیل در تعریف از این مفهوم است. در حقیقت می‌تواند مبین ماهیت‌های گوناگون در درون مفهوم قدرت باشد. رابرت دال می‌گوید: «قدرت رابطه‌ای میان بازیگرانی است که در آن، بازیگرانی دیگر بازیگران را به عملی و امی دارند که در غیر این صورت آن عمل را انجام نمی‌دادند.» مورگنتا معتقد است: «توانایی انسان بر ذهن‌ها و اعمال دیگران قدرت است» (طیب، ۱۳۸۸، ۱۱۹).

قدرت نظامی توانایی یک ملت برای پاسداری از وطن، حفاظت منافع، کمک به متحدان و دستیابی به اهداف محسوب می‌شود. قدرت نظامی نیرویی باهدف مشخص و برای انجام کار ویژه است که در زمان مناسب برای تحصیل اهداف ملی از آن استفاده می‌شود (صنیعی ۱۳۹۸: ۲۰-۲۱).

تهدیدات نظامی: تهدید نظامی که بعضاً به‌عنوان خطر اقدام نظامی، چالش نظامی یا خطر نظامی بیان می‌شود، مفهومی در اطلاعات نظامی است که توانایی قریب‌الوقوع استفاده از

1. Hans G. Morgenthau

نیروی نظامی را برای حل اختلافات دیپلماتیک یا اقتصادی مشخص می‌کند. این افزایش نهایی درگیری‌ها در روابط بین‌الملل است و تهدید صریح دیپلماتیک برای استفاده از زور به‌عنوان وسیله اجبار را دنبال می‌کند.

راهبرد نظامی: عبارت است از طرحی جامع و منسجم از روش‌های به‌کارگیری قدرت نظامی و منابع و ابزارهای نیل به اهداف نظامی، در راستای تأمین اهداف سیاسی - نظامی بر اساس پایش محیطی به‌منظور خلق و بهره‌برداری از فرصت‌ها، توسعه قابلیت‌ها و شایستگی‌های محوری، کاهش ضعف‌ها و خنثی‌سازی تهدیدهای نظامی (مرادیان و همکاران، ۱۳۹۷).

بررسی قدرت نظامی ایالات متحده آمریکا

بر اساس گزارش اندیشکده بنیاد هریتیج، درک وضعیت نظامی آمریکا با توجه به منافع امنیت ملی حیاتی آمریکا، تهدیدات برای این منافع و چارچوبی که آمریکا در آن ممکن است مجبور به استفاده از «قدرت سخت» شود، بسیار مهم است. علاوه بر این، مهم است که بدانیم این سه حوزه محیط‌های عملیاتی، تهدیدها و وضعیت فعلی نظامی آمریکا باگذشت زمان به چه شکل تغییر می‌کنند. باید توجه داشت این تغییرات می‌تواند پیامدهای قابل‌توجهی بر سیاست‌های دفاعی و سرمایه‌گذاری داشته باشد. با نگاهی به جهان به‌صورت محیطی که در آن نیروهای آمریکایی برای حفاظت از منافع آمریکا فعالیت می‌کنند، این شاخص بر سه منطقه اروپا، خاورمیانه و آسیا تمرکز دارد. این تمرکز به سبب همگرایی منافع حیاتی آمریکا و بازیگرانی بوده است که قادرند این منافع را به چالش بکشند (شورای راهبردی روابط خارجی، شاخص قدرت نظامی آمریکا از نگاه هریتیج، ۱۳۹۸/۰۴/۰۳).

ایالات متحده آمریکا، کشوری منحصر به فرد از لحاظ بکارگیری قدرت نظامی در جهت تأمین منافع ملی خود در سرتاسر جهان است و در کلیه رویدادهای بحران‌زا، این کشور با استفاده از موقعیت جغرافیایی توانسته به دور از آسیب مستقیم به ایفای نقش بپردازد. در همین راستا قدرت نظامی این کشور (خصوصاً در بعد قدرت دریایی و قدرت هوایی) طوری سازماندهی شده که با حضور در اقصی نقاط جهان به زعم دولتمردان آمریکا، مناف ملی این کشور را تأمین و از آن حفاظت بعمل آورد (نصیرزاده و همکاران، ۱۴۰۰).

نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا با داشتن بزرگترین ناوگان هواپیماهای با سرنشین و بدون سرنشین جنگی و ترابری جهان که برای انجام مأموریت‌های مراقبت و شناسایی

تهاجم و دفاع هوایی یکی از عناصر اصلی قدرت هوایی این کشور به حساب می‌آیند و حاکمان سیاسی این کشور جهت تحمیل اراده خود به رقیبان متحدان و دشمنان در فضای جغرافیایی بحری و بری در سراسر دنیا به آن اتکا زیادی دارند؛ در سال‌های اخیر این قدرت تأثیرگذار به دلایل گسترش فضای عملکردی و به ضعف در پوشش فراگیر ظهور رقبای جهانی در قدرت هوایی مانند چین و افزایش هزینه همراه با افزایش سن ناوگان در توسعه نفوذ و قلمروسازی ژئوپلیتیکی نشانه‌های رو به فرسایش و نزول را بروز داده است و چه بسا تغییرات ایجاد شده در سیاست‌های آمریکا در غرب آسیا همانند خروج از افغانستان، کاهش حضور در عراق و برخی کشورهای منطقه و سپردن بخشی از مأموریت‌ها به متحدان و نایب آن، خود ناشی از این تناقض قدرت هوایی باشد. (همان)

متحدان آمریکا در جنگ احتمالی علیه جمهوری اسلامی ایران

در واقع جنگ دو سویه میان آمریکا و ایران وجود نخواهد داشت و باید شاهد یک جنگ چند جانبه بود. در شرایط کنونی محیط بین‌الملل، تکیه آمریکا به متحدان منطقه‌ای بیشتر شده است. آمریکا که دیگر حاضر نیست دلاری برای جنگ‌های منطقه‌ای در خاورمیانه صرف کند، تلاش می‌کند تا با دوشیدن عربستان سعودی و دیگر کشورهای کوچک و ضعیف منطقه، آن‌ها را به پرداخت هزینه‌های تأمین امنیت در قبال ایران و دیگر تهدیدات وادار کند؛ بنابراین رفتار متحدان منطقه‌ای ایالات متحده در خاورمیانه، بیش از گذشته تهاجمی شده و همین امر احتمال وقوع یک جنگ منطقه‌ای را افزایش داده است. در همین زمینه یافته‌ها حاکی از این واقعیت است که به احتمال بسیار بالا رژیم اشغالگر قدس و برخی از کشورهای منطقه، جهت تهاجم نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران ائتلاف تشکیل می‌دهند.

کشورهای اردن، کویت، بحرین، مراکش دارای اتحاد نزدیک و کشورهای مصر، لیبی، سودان، عمان دارای اتحاد ضعیف با عربستان سعودی هستند. در مقابل سوریه تنها متحد نزدیک ایران است و غزه و لبنان دارای اتحاد ضعیف و عراق هم دارای اتحاد نزدیک و در عین حال رقابت با این کشور است. ترکیه و پاکستان از جمله کشورهایی هستند که به هر دو سو گرایش دارند؛ بنابراین باید انتظار داشت که در صورت وقوع یک جنگ علیه ایران، مجموعه‌ای از کشورهای منطقه‌ای، ناتو عربی را علیه ایران تشکیل دهند؛ اما اتحاد کشورهای مختلف و متعدد تنها عامل پیروزی در جنگ نیست. عربستان سعودی دارای آسیب‌پذیری‌های جدی در مقابل ایران است که از منظر تحلیلگران غربی، در صورت بروز

جنگ میان این دو کشور، ایران می‌تواند عربستان سعودی را با شکست مواجه سازد. روزنامه هآرتس رژیم اشغالگر قدس به بررسی این موضوع پرداخته و نوشت: «تباید شک و تردید داشت که در چنین جنگی، ایران، عربستان سعودی را شکست می‌دهد. عربستان سعودی علی‌رغم داشتن تسلیحات پیشرفته آمریکایی، از منظر نظامی ضعیف است و تقریباً دارای یک ارتش واقعی نیست» (العالم به نقل از هآرتس، ۱۳۹۷).

با توجه به این که حمله احتمالی آمریکا به ایران به شکل کانونی و نقطه‌ای و نه به شکل گسترده انجام خواهد شد، رژیم اشغالگر قدس نیز از تسلیحات هسته‌ای تاکتیکی خویش که می‌تواند تنها یک سایت هسته‌ای را بدون آسیب رساندن به دیگر نهادها، بخش‌ها و به ویژه مردم کشور، منهدم کند، استفاده خواهد کرد. یکی از دلایل مهمی که رژیم اشغالگر قدس در صورت حمله آمریکا به ایران، تهران را بمباران هسته‌ای خواهد کرد، اطمینان از عدم توانایی این کشور برای ضربه متقابل هسته‌ای است. بمب هسته‌ای تاکتیکی به سرعت می‌تواند هزینه‌های طرف مقابل را بالا ببرد و احتمال پیروزی جنگ را افزایش دهد. به نظر می‌رسد همان طور که گفته شده، جنگ مورد نظر آمریکا علیه ایران، جنگ محدود و کانونی است و این امر زمینه را برای استفاده از چنین تسلیحاتی بسیار افزایش خواهد داد (Cordesman&others, 2017).

اهداف راهبردی آمریکا در غرب آسیا

از زمان پایان جنگ جهانی دوم، مؤلفه‌های سیاست خارجی ایالات متحده در خاورمیانه طیف‌های مختلفی را در بر می‌گیرد: تأمین دسترسی استراتژیک به نفت در منطقه خلیج فارس؛ پشتیبانی و حمایت از حاکمیت رژیم اشغالگر قدس؛ حفظ پایگاه‌های نظامی ایالات متحده، به‌ویژه در کشورهای حوزه خلیج فارس؛ دفاع از دولت‌های هم‌پیمان و رژیم‌های دوست؛ و مبارزه با تروریسم و متغیرهای دیگر که ممکن است سیاست خارجی آمریکا و متحدان آن‌ها در منطقه را تحت تأثیر قرار دهد. هدف قابل توجه ایالات متحده در منطقه خاورمیانه، تأمین دسترسی غرب به نفت بوده است (یوسفی میانجی و همکاران، ۱۳۹۹).

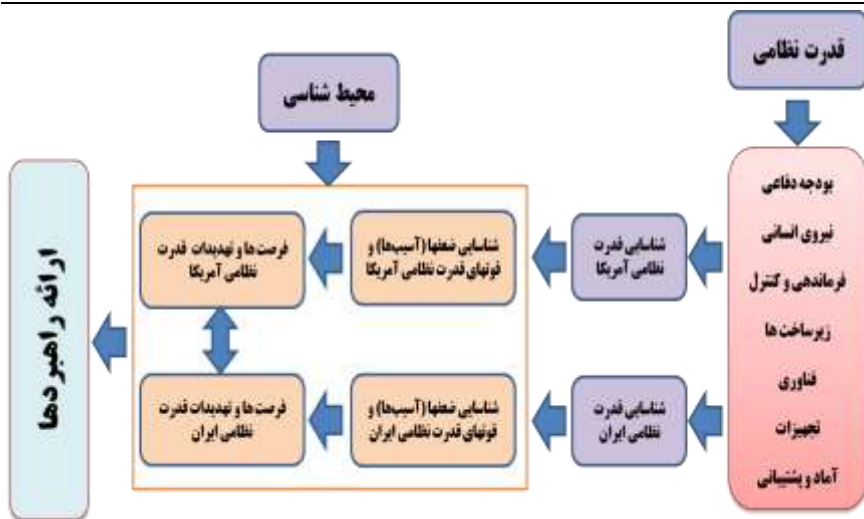
تأکیدهای اسناد راهبردی آمریکا نشانگر آن است که سیاست مهاد ایران به شدت مورد تأکید است و در راستای تقابل با ج.ا.ایران، آمریکا در منطقه غرب آسیا به برخی از کشورهای متحد خود به ویژه رژیم صهیونیستی تجهیزات نظامی فراوانی را واگذار نموده و رقابت تسلیحاتی را بین کشورهای منطقه به راه انداخته است. همچنین پایگاه‌های

متعددی در کشورهای منطقه غرب آسیا ایجاد نموده و با ایجاد سپر دفاع موشکی از منافع رژیم صهیونیستی حمایت می‌نماید و به متحدین خود اطمینان می‌دهد که از هرگونه اقدام نظامی ج.ا.ایران علیه کشورشان در امان خواهند بود (حسن‌پور و همکار، ۱۳۹۷).

رؤسای جمهور آمریکا از برخی ابتکارات، توافقنامه‌ها و معاهدات با کشورهای عربی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین حمایت کرده‌اند تا از ثبات و بقای رژیم اشغالگر قدس اطمینان حاصل نمایند. رابطه ایالات‌متحده و رژیم اشغالگر قدس از ابتدا شامل تأمین ۱۳۵ میلیارد دلار حمایت نظامی، اقتصادی و دیپلماتیک از سال ۱۹۴۹ تا سال ۲۰۱۷ است. از زمان آغاز جنگ سرد، رژیم اشغالگر قدس به‌عنوان یک متحد نزدیک ایالات‌متحده در منطقه خاورمیانه و بحرانی برای تأمین منافع امنیت ملی آمریکا به شمار می‌آید. با وجود بسیاری از تغییرات سیاسی، این منطق تا امروز ادامه دارد، زیرا رژیم اشغالگر قدس به‌عنوان پایگاهی برای آمریکا در مقابله با افراط‌گرایان عمل می‌نماید. این سیاست همچنین همراه با نابودی برنامه‌های هسته‌ای عراق و سوریه در منطقه شده است (Eisenstadt, 2020).

چارچوب نظری تحقیق

در این تحقیق قدرت نظامی (ظرفیت‌هایی که قدرت نظامی را شکل می‌دهند) بر مبنای نظریه اشلی تلیس و همکارانش شامل بودجه دفاعی، نیروی انسانی، فرماندهی و کنترل، زیرساخت‌های نظامی، تجهیزات دفاعی، فناوری‌های مرتبط و پشتیبانی مورد بررسی قرار می‌گیرد (اشلی تلس و همکاران، ۲۰۱۱). بنابراین قدرت نظامی آمریکا و ج.ا.ایران طبق نظریه فوق احصاء و سپس از هم‌پوشانی مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه با صاحب‌نظران نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت آن‌ها شناسایی می‌گردد. در گام آخر از تطابق موارد یادشده و تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده، راهبردهای نظامی ج.ا.ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا احصاء می‌گردد.

شکل (۱) چارچوب نظری تحقیق

پیشینه‌های پژوهش

تحقیقی با عنوان «سناریوهای راهبردی صحنه جنگ‌های آینده جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴» توسط عزیز نصیرزاده و همکاران انجام شده است که پژوهشگران در نتیجه‌گیری تحقیق خود چنین آورده‌اند: «عوامل کلیدی سناریوهای راهبردی صحنه‌های جنگ‌های آینده بر اساس میزان عدم قطعیت‌ها و اهمیت آن‌ها شامل بازدارندگی، قدرت هوشمند دشمن، هرج و مرج منطقه‌ای (تحولات منطقه‌ای)، وضعیت قومی مذهبی، کارآمدی نظام، بصیرت و ولایت‌مداری، تحولات ژئوپلیتیکی، دیپلماسی مؤثر و نفوذگرا و قابلیت تحمیل جنگ ائتلافی خواهد بود و با توجه به سه عامل کلیدی دارای بیشترین اهمیت، چهار سناریوی جنگ نیابتی، جنگ تلفیقی، جنگ بی‌ثبات‌سازی و جنگ مهار راهبردی در افق ۱۴۰۴ برای جمهوری اسلامی ایران متصور خواهد بود» (نصیرزاده و همکاران، ۱۴۰۰). در تحقیق دیگری که توسط احمدی و همکاران با عنوان «بررسی تهدیدات نظامی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران در دهه آینده» انجام گرفته است؛ نویسندگان در نتیجه پژوهش خود جایگزینی جنگ‌های نیابتی و درگیر نمودن جبهه‌های مسلمان - مسلمان با بهره‌گیری از گروه‌های تکفیری در مرزهای غربی و شرقی و همچنین ترغیب اقوام برای ایجاد ناامنی در ایران را به‌عنوان عمده‌ترین تهدید نظامی علیه ج.ا.ا. برآورد نموده‌اند (احمدی و همکاران، ۱۳۹۹).

در تحقیق دیگری که توسط جالینوسی و همکاران با عنوان «بررسی اسناد راهبردی دفاعی آمریکا در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰» انجام گردیده است؛ نویسندگان در نتایج تحقیق مذکور اشاره نموده‌اند که راهبردهای آمریکا در مواردی چون مسئله هسته‌ای ایران، بر استفاده از دیپلماسی یعنی فشار و مذاکره توأمان تأکید شده و حمله نظامی را آخرین گزینه می‌داند و بر مواردی از قبیل ادامه روند امنیتی‌سازی برنامه هسته‌ای ایران، محدودسازی راهبردی ایران، کاهش ضریب امنیت سیاسی، نظامی و امنیت فرهنگی ایران، چالش ایران با آمریکا در خصوص هژمونی ایالات متحده و نظم بین‌المللی تأکید شده و از طرفی سیاست‌های اعلام‌شده در این سند برای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران تهدید است تا فرصت (جالینوسی و همکاران، ۱۳۹۷).

رساله‌ای با عنوان «توانمندی موشکی ج.ا.ایران و موازنه قدرت در غرب آسیا ۲۰۱۸-۲۰۰۱» توسط مجتبی عزیزی بساطی انجام شده است. در این رساله، نویسنده به این نتیجه رسیده است که جمهوری اسلامی ایران به‌منظور جبران کسری قدرت خود در موازنه قدرت در منطقه غرب آسیا مبادرت به تقویت توانمندی بومی موشکی (شامل انواع کوتاه برد، میان برد و دوربرد) نموده است. موشک بالستیک در نقش ستون فقرات سیاست دفاعی جمهوری اسلامی ایران، مهم‌ترین ابزار این کشور برای ایجاد و حفظ موازنه قدرت منطقه‌ای است؛ بنابراین، می‌توان گفت هدف اصلی جمهوری اسلامی ایران از سرمایه‌گذاری در صنعت موشکی، منصرف کردن کشورهای متخاصم از حمله‌ی نظامی به ایران و بالابردن ضریب بازدارندگی و دفاعی کشور از طریق ایجاد موازنه قدرت بین بازیگران اصلی و تأثیرگذار در منطقه غرب آسیا می‌باشد (عزیزی بساطی، ۱۳۹۸). در رساله دیگری که توسط عباس جعفری نیا با عنوان «تبیین الگوی بومی قدرت نظامی در فضای جغرافیای سیاسی ایران» انجام گردیده است نویسنده در نتیجه پژوهش خود با ارائه یک مدل مفهومی، قدرت نظامی را نتیجه مؤلفه‌های پنج‌گانه نیروی انسانی، تجهیزات، مدیریت و فرماندهی، منابع مالی و فنی و همکاری‌های نظامی می‌داند و با تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها، مبتنی بر ۵۴ متغیر منجر به ترازبایی قدرت نظامی کشورهای منتخب گردیده است. شاخص‌های فیزیکی و غیر فیزیکی الگوی بومی قدرت نظامی در فضای جغرافیای نظامی ایران پدیدار و ارائه گردید (جعفری نیا، ۱۳۹۸).

نکات افتراق، اشتراک و نوآوری تحقیق: جمع بندی تحقیقات انجام شده حاکی از آن است که تمامی تحقیق‌ها به تولید ادبیات در حوزه تهدیدات نظامی و همچنین قدرت نظامی

پرداخته و یا به تدوین راهبردهای نظامی ج.ا.ایران در یک حوزه خاص و در برابر تهدیدات منطقه‌ای پرداخته و هیچ یک به تدوین راهبردهای نظامی ج.ا.ایران در برابر تهدیدات نظامی یک کشور خاص نپرداخته که در این تحقیق به تدوین راهبردهای نظامی ج.ا.ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا پرداخته شده است. نوآوری‌های این تحقیق شامل تدوین راهبردهای نظامی کشور در برابر تهدیدهای نظامی آمریکا و تولید ادبیات راهبرد نظامی کشور و احصاء نقاط قوت و ضعف نظامی کشور و احصاء فرصت‌ها و تهدیدهای نظامی آمریکا می‌باشد.

روش‌شناسی پژوهش

نوع تحقیق کاربردی - توسعه‌ای بوده و از آن جهت که محققین اطلاعات لازم را از مطالعه اسناد و مدارک و مصاحبه با صاحب‌نظران و پرسش‌نامه جمع‌آوری کرده‌اند و نحوه تجزیه و تحلیل آن‌ها کیفی (برای اسناد و مدارک و مصاحبه با صاحب‌نظران) و کمی (پرسش‌نامه) می‌باشد. لذا روش تحقیق توصیفی با رویکرد آمیخته است.

محققین در این پژوهش به دنبال تدوین راهبرد هستند و با توجه به ماهیت این‌گونه پژوهش‌ها (تک متغیره یا متغیر ملاک)، از مشخص کردن متغیرهای مستقل و وابسته و همچنین از مطرح نمودن هرگونه فرضیه‌ای خودداری می‌گردد (انجام تحقیق از طریق تست در محیط و به صورت پیمایشی بوده است).

با توجه به تخصصی بودن موضوع، به‌منظور تکمیل و تولید ادبیات تحقیق، تأیید روایی و پایایی پرسش‌نامه و تکمیل داده‌ای تحقیق به صاحب‌نظران متخصص (خبره) با ویژگی‌های زیر مراجعه شد:

فرماندهان و خبرگان نیروهای مسلح در مشاغل راهبردی دفاعی امنیتی.

اساتید و پژوهشگران سطح راهبردی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی نیروهای مسلح که در حوزه عنوان مورد بحث فعالیت آموزشی و پژوهشی داشته باشند.

با توجه به این که جامعه آماری کلی تحقیق، ۷۰ نفر به صورت چک لیستی برآورد شده است لذا حجم نمونه بر جامعه آماری منطبق بوده و تمام شمار می‌باشد.

اطلاعات این تحقیق شامل دو بخش است. بخشی مربوط به ادبیات موضوع و مباحث نظری و بخشی مربوط به نظر صاحب‌نظران و متخصصان موضوع، لذا روش‌های گردآوری اطلاعات در این پژوهش به دو شکل میدانی و کتابخانه‌ای است. برای گردآوری داده‌ها ضمن فیش‌برداری در مطالعات کتابخانه‌ای، از مصاحبه‌های تخصصی و پرسشنامه در

بررسی‌های میدانی استفاده شده و علاوه بر به‌کارگیری روش‌های تحلیل اسنادی و تحلیل نخبگی، از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی ناپارامتریک هم استفاده شده است. همچنین برای تدوین راهبردهای مورد نظر از تجزیه و تحلیل عوامل محیطی (داخلی و خارجی) استفاده شده و راهبردها متناسب با عوامل احصایی از روش دیوید (سوات)^۱ استخراج و با استفاده از ماتریس کمی برنامه‌ریزی استراتژیک^۲ اولویت‌بندی شده‌اند.

تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

برای تدوین راهبرد ۵ گام به شرح ذیل انجام می‌گیرد.

گام اول: مشخص نمودن عوامل مؤثر بر تدوین راهبرد.

گام دوم: تشکیل جداول ارزیابی عوامل داخلی^۳ و عوامل خارجی^۴.

گام سوم: تعیین موقعیت و اقدام راهبردی با استفاده از نمودار اسپیس^۵.

گام چهارم: تشکیل ماتریس‌های زوجی.

گام پنجم: تعیین راهبردها و اولویت‌بندی آن‌ها با استفاده از ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی.

گام اول: مشخص نمودن عوامل مؤثر بر تدوین راهبردهای نظامی جمهوری اسلامی

ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا

در مرحله نخست از همپوشانی ادبیات تحقیق و مصاحبه‌های انجام شده، مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر راهبردهای جمهوری اسلامی ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا مطابق با جداول به شرح زیر احصاء گردید. در مرحله بعدی عوامل احصاء شده، در فرایند پرسشنامه به قضاوت جامعه آماری تحقیق گذاشته شد که نتایج آن از جمله تعیین نوع عامل (قوت، ضعف، تهدید و فرصت) در جداول مربوطه آورده شده است.

1. Strengths, Weakness, opportunity, threats/ SWOT
2. Q.S.P.M (Quantitative Strategic Planning Matrix)
3. Internal Factor Evaluation Matrix
4. External Factors Evaluation Matrix
5. SPACE (Strategic Position Action Evaluation)

جدول (۱) عوامل مؤثر بر تدوین راهبردهای جمهوری اسلامی ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا

تعیین نقش عامل	به نظر شما اثر این عامل بر راهبردهای مورد نظر چگونه است		آیا به نظر شما این عامل تحت کنترل ج.ا.ا. هست		آیا به نظر شما این عامل در تدوین راهبرد مدنظر مؤثر است		عوامل اثرگذار بر راهبردها	شماره عامل
	مثبت	منفی	خیر	بلی	خیر	بلی		
قوت	*			*		*	عمق راهبردی ج.ا.ایران	۱
قوت	*			*		*	قابلیت حمله به استراتژی عملیاتی آمریکا در منطقه	۲
قوت	*			*		*	توان رزمی ج.ا.ایران برای جنگ ناهمتراز	۳
قوت	*			*		*	تهدید امنیت منافع و اهداف ملی کشورهای همسو با آمریکا در منطقه	۴
قوت	*			*		*	کنترل تنگه هرمز و جزایر استراتژیک خلیج فارس	۵
قوت	*			*		*	قابلیت ایجاد اختلال در امنیت منافع ملی آمریکا	۶
قوت	*			*		*	قابلیت ناامن نمودن پایگاه‌ها و مراکز سیاسی، نظامی اقتصادی آمریکا در منطقه	۷
قوت	*			*		*	توانایی ج.ا.ایران در اجرای عملیات-های ویژه به منظور وارد نمودن تلفات سنگین به دشمن	۸
قوت	*			*		*	قابلیت قدرت سایبری و اطلاعاتی ج.ا.ایران	۹
قوت	*			*		*	موشک‌های نقطه زن و هوشمند ج.ا.ایران	۱۰
قوت	*			*		*	قایق‌های تندرو مسلح ج.ا.ایران	۱۱
قوت	*			*		*	مین‌های دریایی ج.ا.ایران	۱۲
قوت	*			*		*	سامانه‌های بدون سرنشین ج.ا.ایران	۱۳
قوت	*			*		*	وجود رهبر مدیر و توانا	۱۴
قوت	*			*		*	انسجام وفاق ملی در ج.ا.ایران	۱۵

۱۶	استحکام درونی قدرت ملی ج.ا.ایران	*	*	*	قوت
۱۷	روحیه شهادت طلبی بالا	*	*	*	قوت
۱۸	وجود ظرفیت های مکمل و دنباله های استراتژیک ج.ا.ایران	*	*	*	قوت
۱۹	بسیج مردمی	*	*	*	قوت
۲۰	حوزه های فناوری های پیشرفته نظامی ج.ا.ایران	*	*	*	ضعف
۲۱	میزان آسیب پذیری زیرساخت ها	*	*	*	ضعف
۲۲	میزان توان نبرد هوایی در ج.ا.ایران	*	*	*	ضعف
۲۳	اقدامات پدافند غیرعامل در ج.ا.ایران	*	*	*	ضعف
۲۴	میزان تحرک و سرعت عمل ج.ا.ایران	*	*	*	ضعف
۲۵	میزان هماهنگی بین دستگاه های دولتی و نظامی در ج.ا.ایران	*	*	*	ضعف
۲۶	فعالیت گروهک های معاند در ج.ا.ایران	*	*	*	ضعف
۲۷	مقابله ج.ا.ایران با عملیات روانی و رسانه های دشمن	*	*	*	ضعف
۲۸	میزان آسیب پذیری ج.ا.ایران در برابر سلاح های نامتعارف	*	*	*	ضعف
۲۹	توان آمریکا در مقابل مقاومت های مردمی	*	*	*	فرصت
۳۰	وابستگی نیروی هوایی آمریکا به پایگاه های کشورهای همسایه جمهوری اسلامی ایران و ناوهای هوایمابر	*	*	*	فرصت
۳۱	نیاز دشمن به همکاری کشورهای هم جوار جمهوری اسلامی ایران	*	*	*	فرصت
۳۲	میزان مقاومت آمریکا در برابر عملیات نامنظم و انتحاری	*	*	*	فرصت
۳۳	محورهای آمادی آمریکا	*	*	*	فرصت
۳۴	آشنایی و تطابق آمریکا با فرهنگ مردم منطقه و انزجار ملت ها از آنها	*	*	*	فرصت
۳۵	کنترل و برقراری امنیت مناطق اشغالی	*	*	*	فرصت

فرصت	*	*				توان دفاعی بالگردهای مهاجم در برابر سلاح‌های پدافند هوایی دوش‌پرتاب غیرالکترونیکی	۳۶
فرصت		*	*			توان نبرد دشمن در جنگ شهری	۳۷
فرصت		*	*			توان دفاعی ستون پیشروی نظامیان پیاده دشمن	۳۸
تهدید	*	*				اجرای عملیات متحرک هوایی آمریکا	۳۹
تهدید	*	*				تجربیات آمریکا در نبرد مشترک و مرکب	۴۰
تهدید	*	*				توان الکترونیکی و جنگ الکترونیک آمریکا	۴۱
تهدید	*	*				استفاده آمریکا از پشتیبانی کشورهای هم‌پیمان در زمینه‌های اطلاعاتی	۴۲
تهدید	*	*				توان آمریکا در اختلال سیستم اطلاعات نیروهای مقابل	۴۳
تهدید	*	*				دقت، تمرکز، سرعت و کوبندگی بالا در ارتش آمریکا	۴۴
تهدید	*	*				فن‌آوری لیزری، نوری، مغناطیسی آمریکا	۴۵
تهدید	*	*				توان آمریکا در انجام نبرد غیرخطی	۴۶
تهدید	*	*				تجهیزات مهندسی مدرن و کارآمد در ارتش آمریکا	۴۷
تهدید	*	*				آمد و پشتیبانی مؤثر و مداوم ارتش آمریکا	۴۸
تهدید	*	*				قابلیت آمریکا در هواپیماهای دورپرواز	۴۹
تهدید	*	*				ناوهای هواپیمابر آمریکا	۵۰
تهدید	*	*				یگان تفنگداران دریایی آمریکا	۵۱
تهدید	*	*				انواع زیردریایی‌های هسته‌ای آمریکا	۵۲
تهدید	*	*				موشک‌های بالستیک و کروز آمریکا	۵۳
تهدید	*	*				بمب‌ها و موشک‌های هوشمند آمریکا	۵۴
تهدید	*	*				پدافند هوایی هوشمند آمریکا	۵۵
تهدید	*	*				سپر دفاع ضد موشکی آمریکا	۵۶
تهدید	*	*				پهپادهای آمریکا	۵۷
تهدید	*	*				ماهواره‌های نظامی آمریکا	۵۸

تهدید	*		*		*	موشک‌های ضد موشک آمریکا	۵۹
تهدید	*		*		*	تسلیمات شیمیایی آمریکا	۶۰
تهدید	*		*		*	هماهنگی اطلاعاتی بین ماهواره‌ها، هواپیماهای جاسوسی و سیستم‌های عکس‌برداری و نیروهای ویژه در ارتش آمریکا	۶۱
تهدید	*		*		*	تسلیمات میکروبی آمریکا	۶۲
تهدید	*		*		*	موشک‌های قاره‌پیمای آمریکا	۶۳
تهدید	*		*		*	تسلیمات اورانیوم ضعیف‌شده آمریکا	۶۴
تهدید	*		*		*	توان ائتلاف‌سازی دشمن	۶۵
تهدید	*		*		*	استفاده آمریکا از گروه‌های مخالف و معارض	۶۶
تهدید	*		*		*	امکان تکمیل انزوا گرای بر ایران	۶۷
تهدید	*		*		*	تکمیل تحریم تسلیحاتی از طرف آمریکا	۶۸
تهدید	*		*		*	ایجاد فشار آمریکا از طریق سازمان‌های بین‌المللی	۶۹
تهدید	*		*		*	امکان برتری اطلاعاتی آمریکا متکی بر توانمندی شبکه محور	۷۰
تهدید	*		*		*	ارتباط ماهواره‌ای آمریکا	۷۱
تهدید	*		*		*	فرماندهی و کنترل چند حوزه‌ای آمریکا	۷۲
تهدید	*		*		*	عملیات روانی گسترده آمریکا	۷۳

جدول بالا نشانگر این است که از تعداد ۷۳ عاملی که بر تدوین راهبردهای نظامی ج.ا.ایران در برابر تهدیدات نظامی آمریکا احصاء شده است ۱۹ عامل قوت، ۹ عامل ضعف، ۱۰ عامل فرصت و ۳۵ عامل تهدید می‌باشند.

گام دوم: تشکیل جداول ارزیابی عوامل داخلی و خارجی
جدول (۲) ارزیابی عوامل داخلی

شماره عامل	عوامل داخلی	ارزش عوامل در راهبرد سازمان	وزن یا ضریب ارزش عوامل در راهبرد سازمان	ارزش وضعیت موجود سازمان نسبت به عوامل	ارزش شده وضع موجود سازمان نسبت به عوامل	وضعیت مطلوب و مورد انتظار سازمان در بهره برداری از عوامل	ارزش موزون شده وضعیت مطلوب سازمان نسبت به عوامل
S۱	عمق راهبردی ج.ا.ایران	۴.۳۲۹	۰,۰۳۷	۳,۸۳۸	۰.۱۴۲	۴	۰.۱۴۸
S۲	قابلیت حمله به استراتژی عملیاتی آمریکا	۳.۸۴۳	۰,۰۳۳	۳,۷۰۳	۰.۱۲۲	۴	۰.۱۳۲
S۳	توان رزمی ج.ا.ایران برای جنگ ناهمتراز	۳.۹۲۹	۰,۰۳۳	۳,۷۳	۰.۱۲۳	۴	۰.۱۳۲
S۴	تهدید امنیت منافع و اهداف ملی کشورهای همسو با آمریکا	۴.۶۲	۰,۰۳۹	۳,۸۹۲	۰.۱۵۲	۴	۰.۱۵۶
S۵	کنترل تنگه هرمز و جزایر استراتژیک خلیج فارس	۴.۳۴۳	۰,۰۳۷	۳,۸۱۱	۰.۱۴۱	۴	۰.۱۴۸
S۶	قابلیت ایجاد اختلال در امنیت منافع ملی آمریکا	۳.۹۸۶	۰,۰۳۴	۳,۵۶۸	۰.۱۲۱	۴	۰.۱۳۶

۰.۱۴	۴	۰.۱۳۱	۳,۷۵۷	۰,۰۳۵	۴.۱۵۷	قابلیت ناامن نمودن پایگاه‌ها و مراکز سیاسی، نظامی اقتصادی آمریکا	S۷
۰.۱	۴	۰.۱۲۲	۳,۸۱۱	۰,۰۳۲	۳.۸۱	توانایی ج.ا.ایران در اجرای عملیات‌های ویژه به منظور وارد نمودن تلفات سنگین	S۸
۰.۱۲۸	۴	۰.۱۱۷	۳,۶۴۹	۰,۰۳۲	۳.۷۵۷	قابلیت قدرت سایبری و اطلاعاتی ج.ا.ایران	S۹
۰.۱۴۴	۴	۰.۱۳۶	۳,۷۸۴	۰,۰۳۶	۴.۲۰۰	موشک‌های نقطه زن و هوشمند	S۱۰
۰.۱۳۶	۴	۰.۱۳۰	۳,۸۱۱	۰,۰۳۴	۳.۹۵۷	قایق‌های تندرو مسلح ج.ا.ایران	S۱۱
۰.۱۴۴	۴	۰.۱۳۵	۳,۷۵۷	۰,۰۳۶	۴.۱۷۱	مین‌های دریایی ج.ا.ایران	S۱۲
۰.۱۴۴	۴	۰.۱۳۷	۳,۸۱۱	۰,۰۳۶	۴.۲۷۱	سامانه‌های بدون سرنشین ج.ا.ایران	S۱۳
۰.۱۶	۴	۰.۱۵۸	۳,۹۴۶	۰,۰۴	۴.۷۴۳	وجود رهبر مدیر و توانا	S۱۴
۰.۱۴۸	۴	۰.۱۴۲	۳,۸۳۸	۰,۰۳۷	۴.۳۱۴	انسجام وفاق ملی در ج.ا.ایران	S۱۵

۰.۱۴۸	۴	۰.۱۴۳	۳,۸۶۵	۰,۰۳۷	۴,۳۷۱	استحکام درونی قدرت ملی ج.ا.ایران	S۱۶
۰.۱۶	۴	۰.۱۵۷	۳,۹۱۹	۰,۰۴	۴,۶۷۱	روحیه شهادت طلبی بالا	S۱۷
۰.۱۳۶	۴	۰.۱۲۵	۳,۶۷۶	۰,۰۳۴	۳,۹۸۶	وجود ظرفیت های مکمل و دنیاله های استراتژیک	S۱۸
۰.۱۶	۴	۰.۱۵۸	۳,۹۴۶	۰,۰۴	۴,۶۴۳	بسیج مردمی	S۱۹
۰.۰۶۸	۴	۰.۰۵۱	۱,۵۱۴	۰,۰۳۴	۴,۰۰۰	حوزه ی فناوری های پیشرفته نظامی	W۱
۰.۰۷۲	۴	۰.۰۴۴	۱,۲۱۶	۰,۰۳۶	۴,۲۱۴	میزان آسیب پذیری زیرساخت ها	W۲
۰.۰۷۴	۴	۰.۰۴۶	۱,۲۴۳	۰,۰۳۷	۴,۳۸۶	میزان توان نبرد هوایی در ج.ا.ایران	W۳
۰.۰۷	۴	۰.۰۵۰	۱,۴۳۲	۰,۰۳۵	۴,۰۸۶	اقدامات پدافند غیرعامل در ج.ا.ایران	W۴
۰.۰۶۶	۴	۰.۰۴۶	۱,۴۰۵	۰,۰۳۳	۳,۸۲۹	میزان تحرک و سرعت عمل ج.ا.ایران	W۵
۰.۰۷	۴	۰.۰۴۸	۱,۳۷۸	۰,۰۳۵	۴,۱۲۹	میزان همانگی بین دستگاه های دولتی و نظامی	W۶

۰.۰۷	۴	۰.۰۴۵	۱,۲۹۷	۰,۰۳۵	۴.۰۸۶	فعالیت گروهک‌های معاند در ج.ا.ایران	W۷
۰.۰۷	۴	۰.۰۴۷	۱,۳۵۱	۰,۰۳۵	۴.۱۵۷	مقابله با عملیات روانی و رسانه‌های دشمن	W۸
۰.۰۷۶	۴	۰.۰۴۲	۱,۱۰۸	۰,۰۳۸	۴.۴۵۷	میزان آسیب-پذیری در برابر سلاح‌های نامتعارف	W۹
۳.۳۶۴		۳.۰۱۱		۰.۹۶۳		جمع کل	

جدول (۳) ارزیابی عوامل خارجی

ارزش موزون شده وضعیت مطلوب سازمان نسبت به عوامل	ارزش وضعیت مطلوب و مورد انتظار سازمان در بهره‌برداری از عوامل	ارزش موزون شده وضع موجود سازمان نسبت به عوامل	ارزش وضعیت موجود سازمان نسبت به عوامل	وزن یا ضریب ارزش عوامل در راهبرد سازمان	ارزش عوامل در تدوین راهبرد سازمان	عوامل خارجی	شماره عامل
۰.۰۸۶۸۶۹	۴	۰.۰۸۵	۳.۸۹۲	۰.۰۲۱۷۱	۴.۲۱۴	توان آمریکا در مقابل مقاومت‌های مردمی	۰۱
۰.۰۸۷۴۶۷	۴	۰.۰۸۶	۳.۹۱۹	۰.۰۲۱۸۶	۴.۲۴۳	وابستگی نیروی هوایی آمریکا به پایگاه‌های کشورها همسایه ج.ا.ایران	۰۲
۰.۰۸۷۴۶۷	۴	۰.۰۸۵	۳.۸۹۲	۰.۰۲۱۸۶	۴.۲۴۳	نیاز دشمن به همکاری کشورهای هم‌جوار	۰۳
۰.۰۸۳۳۴۴	۴	۰.۰۷۹	۳.۸۱۱	۰.۰۲۰۸۳	۴.۰۴۳	میزان مقاومت آمریکا در برابر عملیات نامنظم و انتحاری	۰۴

۰۰۰۸۱۸۵۹	۴	۰۰۰۷۶	۳۰۷۳	۰۰۰۲۰۴۶	۳۰۹۷۱	محورهای آمادی آمریکا	۰۵
۰۰۰۷۸۶۲۳	۴	۰۰۰۷۴	۳۰۷۵۷	۰۰۰۱۹۶۵	۳۰۸۱۴	انزجار ملت‌های منطقه از آمریکا	۰۶
۰۰۰۸۵۶۹۴	۴	۰۰۰۸۲	۳۰۸۱۱	۰۰۰۲۱۴۲	۴۰۱۵۷	کنترل و برقراری امنیت مناطق اشغالی	۰۷
۰۰۰۷۹۲۲۱	۴	۰۰۰۶۹	۳۰۴۸۶	۰۰۰۱۹۸۰	۳۰۸۴۳	توان دفاعی بالگردهای مهاجم در برابر سلاح‌های پدافند هوایی	۰۸
۰۰۰۸۶۸۶۹	۴	۰۰۰۸۲	۳۰۷۸۴	۰۰۰۲۱۷۱	۴۰۲۱۴	توان نبرد دشمن در جنگ شهری	۰۹
۰۰۰۸۴۸۰۷	۴	۰۰۰۸۱	۳۰۸۱۱	۰۰۰۲۱۲۰	۴۰۱۱۴	توان دفاعی ستون پیشروی نظامیان پیاده دشمن	۱۰
۰۰۰۴۱۶۷۲	۴	۰۰۰۳۲	۱۰۵۴۱	۰۰۰۲۰۸۳	۴۰۰۴۳	اجرای عملیات متحرک هوایی آمریکا	T۱
۰۰۰۴۴۱۷۶	۴	۰۰۰۳۳	۱۰۵۱۴	۰۰۰۲۲۰۸	۴۰۲۸۶	تجربیات آمریکا در نبرد مشترک و مرکب	T۲
۰۰۰۴۸۵۸۸	۴	۰۰۰۲۶	۱۰۰۸۱	۰۰۰۲۴۲۹	۴۰۷۱۴	توان الکترونیکی و جنگ الکترونیک آمریکا	T۳
۰۰۰۴۵۶۵	۴	۰۰۰۲۵	۱۰۱۰۸	۰۰۰۲۲۸۲	۴۰۴۲۹	استفاده اطلاعاتی از پشتیبانی کشورهای هم‌پیمان	T۴
۰۰۰۴۵۴۹۶	۴	۰۰۰۲۶	۱۰۱۶۲	۰۰۰۲۲۷۴	۴۰۴۱۴	توان آمریکا در اختلال سیستم اطلاعات نیروهای مقابل	T۵

۰۰۰۴۷۱۱۴	۴	۰۰۰۲۶	۱.۱۰۸	۰۰۰۲۳۵۵	۴.۵۷۱	دقت، تمرکز، سرعت و کوبندگی بالا در ارتش آمریکا	T۶
۰۰۰۴۵۴۹۶	۴	۰۰۰۲۹	۱.۲۷	۰۰۰۲۲۷۴	۴.۴۱۴	فن‌آوری لیزری، نوری، مغناطیسی آمریکا	T۷
۰۰۰۴۲۹۹۱	۴	۰۰۰۲۸	۱.۲۹۷	۰۰۰۲۱۴۹	۴.۱۷۱	توان آمریکا در انجام نبرد غیرخطی	T۸
۰۰۰۴۴۴۶۵	۴	۰۰۰۳۰	۱.۳۵۱	۰۰۰۲۲۲۳	۴.۳۱۴	تجهیزات مهندسی مدرن و کارآمد در ارتش آمریکا	T۹
۰۰۰۴۵۶۵	۴	۰۰۰۳۱	۱.۳۵۱	۰۰۰۲۲۸۲	۴.۴۲۹	آمد و پشتیبانی مؤثر و مداوم	T۱۰
۰۰۰۴۸	۴	۰۰۰۳۰	۱.۲۴۳	۰۰۰۲۴	۴.۶۵۷	هواپیماهای دورپرواز	T۱۱
۰۰۰۴۶۳۸۲	۴	۰۰۰۳۱	۱.۳۲۴	۰۰۰۲۳۱۹۱	۴.۵۰۰	ناوهای هواپیمابر آمریکا	T۱۲
۰۰۰۴۳۲۹	۴	۰۰۰۳۳	۱.۵۴۱	۰۰۰۲۱۶۴۵	۴.۲۰۰	یگان تفنگداران دریایی آمریکا	T۱۳
۰۰۰۴۳۴۳۴	۴	۰۰۰۳۱	۱.۴۳۲	۰۰۰۲۱۷۱۷	۴.۲۱۴	انواع زیردریایی‌های	T۱۴
۰۰۰۴۶۵۲۶	۴	۰۰۰۳۰	۱.۲۹۷	۰۰۰۲۳۲۶۳	۴.۵۱۴	موشک‌های بالستیک و کروز آمریکا	T۱۵
۰۰۰۴۸۴۴۴	۴	۰۰۰۳۲	۱.۳۲۴	۰۰۰۲۴۲۲	۴.۷۰۰	بمب‌ها و موشک‌های هوشمند آمریکا	T۱۶
۰۰۰۴۳۸۷۸	۴	۰۰۰۲۷	۱.۲۴۳	۰۰۰۲۱۹۳۹	۴.۲۵۷	پدافند هوایی هوشمند آمریکا	T۱۷
۰۰۰۴۱۸۱۶	۴	۰۰۰۲۸	۱.۳۵۱	۰۰۰۲۰۹۰۸	۴.۰۵۷	سپر دفاع ضد موشکی آمریکا	T۱۸
۰۰۰۴۶۶۸۱	۴	۰۰۰۲۸	۱.۱۸۹	۰۰۰۲۳۳۴۱	۴.۵۲۹	پهپادهای آمریکا	T۱۹
۰۰۰۴۷۴۱۳	۴	۰۰۰۲۹	۱.۲۴۳	۰۰۰۲۳۷۰۶	۴.۶۰۰	ماهواره‌های نظامی آمریکا	T۲۰

۰۰۰۴۴۳۲۱	۴	۰۰۰۳۱	۱۰۳۷۸	۰۰۰۲۲۱۶	۴۰۳۰۰	موشک‌های ضد موشک آمریکا	T۲۱
۰۰۰۳۹۳۱۱	۴	۰۰۰۳۰	۱۰۵۴۱	۰۰۰۱۹۶۵۶	۳۰۸۱۴	تسلیمات شیمیایی آمریکا	T۲۲
۰۰۰۴۴۴۲	۴	۰۰۰۳۰	۱۰۳۲۴	۰۰۰۲۲۳۱	۴۰۳۲۹	هماهنگی اطلاعاتی بین ماهواره‌ها، هواپیماهای جاسوسی و سیستم‌های	T۲۳
۰۰۰۳۹۴۶۶	۴	۰۰۰۳۰	۱۰۵۱۴	۰۰۰۱۹۷۳۳	۳۰۸۲۹	تسلیمات میکروبی آمریکا	T۲۴
۰۰۰۴۲۹۹۱	۴	۰۰۰۳۰	۱۰۳۷۸	۰۰۰۲۱۴۹۶	۴۰۱۷۱	موشک‌های قاره‌پیمای آمریکا	T۲۵
۰۰۰۴۲۵۵۸	۴	۰۰۰۳۰	۱۰۴۳۲	۰۰۰۲۱۲۷۹	۴۰۱۲۹	تسلیمات اورانیوم ضعیف شده آمریکا	T۲۶
۰۰۰۴۴۴۲	۴	۰۰۰۲۸	۱۰۲۴۳	۰۰۰۲۲۳۱	۴۰۳۲۹	توان ائتلاف‌سازی دشمن	T۲۷
۰۰۰۴۵۳۵۱	۴	۰۰۰۲۹	۱۰۲۷	۰۰۰۲۲۶۷	۴۰۴۰۰	استفاده آمریکا از گروه‌های مخالف و معارض	T۲۸
۰۰۰۴۳۴۳۴	۴	۰۰۰۲۶	۱۰۲۱۶	۰۰۰۲۱۷۱۷	۴۰۲۱۴	امکان تحمیل انزوا گرایی بر ایران	T۲۹
۰۰۰۴۵۴۹۶	۴	۰۰۰۲۷	۱۰۱۸۹	۰۰۰۲۲۷۴	۴۰۴۱۴	تحمیل تحریم تسلیماتی از طرف آمریکا	T۳۰
۰۰۰۴۶۶۸۱	۴	۰۰۰۲۷	۱۰۱۶۲	۰۰۰۲۳۳۴	۴۰۵۲۹	ایجاد فشار آمریکا از طریق سازمان‌های بین‌المللی	T۳۱
۰۰۰۴۸۱۴۵	۴	۰۰۰۲۷	۱۰۱۰۸	۰۰۰۲۴۰۷	۴۰۶۷۱	امکان برتری اطلاعاتی آمریکا	T۳۲

۰۰۰۴۹۴۷۴	۴	۰۰۰۲۸	۱.۱۳۵	۰۰۰۲۴۷۳۷	۴.۸۰۰	ارتباط ماهواره‌ای آمریکا	T۳۳
۰۰۰۴۸۴۴۴	۴	۰۰۰۲۹	۱.۲۱۶	۰۰۰۲۴۲۲	۴.۷۰۰	فرماندهی و کنترل چند حوزه‌ای آمریکا	T۳۴
۰۰۰۴۶۸۲۵	۴	۰۰۰۲۷	۱.۱۶۲	۰۰۰۲۳۴۱۳	۴.۵۴۳	عملیات روانی گسترده آمریکا	T۳۵
۲.۴۲۱۱۱۹			۱.۳۱۵		۱		جمع کل

گام سوم: تعیین موقعیت و اقدام راهبردی

جهت تعیین موقعیت راهبردی بر روی محور مختصات دکارتی^۱ (نمودار تعیین موقعیت و رویکرد اقدامات راهبردی SPACE) باید از جداول ارزیابی عوامل داخلی و خارجی استفاده نمود. ابتدا موقعیت وضعیت فعلی یا موجود را از جداول به دست می‌آوریم:

جمع نمرات موزون شده وضع موجود سازمان نسبت به عوامل داخلی

۱,۳۱ = جمع نمرات موزون شده وضع موجود سازمان نسبت به عوامل خارجی

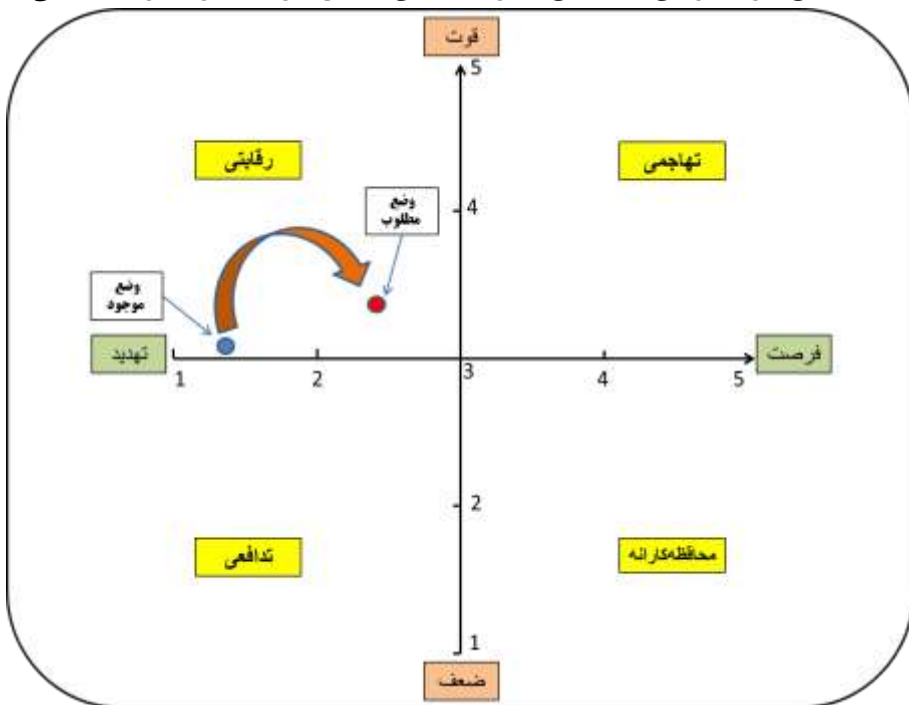
جهت تعیین جایگاه مطلوبی که سازمان با اجرای این راهبرد باید به آن برسد، بر روی محور مختصات دکارتی، اکنون باید در جداول ارزیابی عوامل داخلی و خارجی، به جای اعدادی که از معدل نمره‌های داده شده توسط جامعه آماری تحقیق به ازای هریک از عوامل به سازمان داده شده و وضعیت موجود سازمان را در برخورد با آن عامل تبیین کرده و در محاسبات تعیین وضع موجود اعمال شد، هیئت تدوین راهبرد سازمان با توجه به امکانات موجود و قابل دسترس و قابلیت‌هایی که لازم است سازمان برای اجرای این راهبرد در هر صورت فراهم نماید، نمره‌ای بالاتر از نمره وضع موجود به ازای هر عامل به سازمان می‌دهد و در واقع هیئت تدوین راهبرد تعیین می‌کند که سازمان به ازای هر یک از عوامل باید به این نمره برسد. سپس محاسبات با همان نرمالیزه شده ارزش عوامل به همان شکل قبل انجام می‌شود و در نهایت عدد مربوط به جایگاه مطلوب سازمان که با

۱. به مجموع هردو محور و شکل در روش دیوید نمودار تعیین موقعیت و اقدام راهبردی (SPACE یا Strategic Position Action Evaluation) گفته می‌شود که نشان دهنده موقعیت یا جایگاه وضعیت موجود سازمان و در نتیجه رویکرد اقدامات راهبردی آن است.

اجرای این راهبرد باید به آن برسد به ازای مجموع عوامل داخلی و مجموع عوامل خارجی به شرح زیر تعیین می‌شود.

جمع نمرات موزون شده وضع مطلوب سازمان به ازای نمرات مطلوب عوامل داخلی

جمع نمرات موزون شده وضع مطلوب سازمان به ازای نمرات مطلوب عوامل خارجی

نمودار (۱) تعیین موقعیت وضعیتی فعلی و مطلوب

نمودار تعیین موقعیت وضعیتی فعلی و وضعیتی مطلوب بیانگر مطالب زیر است:

(۱) هم وضعیت موجود و هم وضعیت مطلوب در ربع رقابتی قرار دارد.
 (۲) وضعیت موجود نشان می‌دهد در تحلیل بردار بر روی محور مختصات دکارتی به میزانی که قوت‌ها و ظرفیت‌ها موجود است به‌طور نسبی به همان میزان تهدیدات علیه ج.ا.ایران وجود دارد.

(۳) تحلیل بردار بر روی محور مختصات دکارتی بیانگر آن است که رقابت ج.ا.ایران بیشتر معطوف به قوت‌ها است تا فرصت‌ها.

احصاء راهبردها

پس از بررسی و واکاوی دقیق ۱۹ عامل قوت، ۹ عامل ضعف، ۱۰ عامل فرصت و ۳۵ عامل تهدید و همچنین با استفاده از نتایج ماتریس SWOT و ماتریس‌های زوجی SO (تهاجمی)، WO (محافظه‌کارانه)، ST (رقابتی) و WT (دفاعی) و پس از فرموله کردن نتایج به دست آمده طی جلسات خبرگی، نهایتاً تعداد ۷ راهبرد اصلی (مندرج در بخش نتیجه‌گیری) احصاء گردید. همچنین به منظور افزایش درک مفهومی راهبردهای احصاء شده، برای هر راهبرد یک نام به اختصار انتخاب گردید.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

الف-نتیجه‌گیری

راهبردهای به دست آمده به ترتیب عبارتند از:

۱) ایجاد بازدارندگی یکپارچه

ایجاد بازدارندگی یکپارچه با بهره‌گیری از وجود ظرفیت‌های مکمل و دنباله‌های استراتژیک (هدایت و سازمان‌دهی مبارزین حسینیون آذربایجان، زینبیون پاکستان، فاطمیون افغانستان، حزب‌الله لبنان، حشدالشعبی عراق و جهاد اسلامی نوار غزه)، تسلیحات بومی، موشک‌های نقطه زن، به‌کارگیری سامانه‌های بدون سرنشین، کسب قابلیت آسیب رساندن به ماهواره‌های اطلاعاتی دشمن، رصد و پایش منافع و اهداف ملی آمریکا (برآورد اطلاعاتی نقاط آسیب‌پذیری منافع و اهداف ملی قابل‌دسترس آمریکا)، جلوگیری از شکل‌گیری اتحاد و ائتلاف دشمن، به‌منظور ایجاد اخلال در استراتژی‌های دشمن و پرهزینه کردن جنگ برای این کشور در منطقه.

۲) غافل‌گیری دشمن

غافل‌گیر نمودن دشمن (غافل‌گیری در زمان، مکان، طرح‌ریزی و فناوری‌های بومی) در موقعیت غیر قابل انتظار با استفاده از تجهیز گروه‌های همسوی ج.ا.ایران به تسلیحات بومی کشور، ضربه زدن به ستون پیشرو دشمن به‌وسیله آتش توپخانه گسترده دقیق و خودکار، سامانه‌های دفاع موشکی کنترل از راه دور مستقر در زمین با قابلیت نابودی موشک‌های بالستیک و کروز، به‌کارگیری وسایل بدون سرنشین جهت شناسایی مخفیانه، مجهز به رادار مادون قرمز تصویربردار، به‌کارگیری توان رزم ج.ا.ایران در جنگ‌های ناهم‌تراز، ارتقاء توان اطلاعاتی و اجرای عملیات نظامی در منطقه مورد علاقه ج.ا.ایران،

به‌کارگیری سامانه‌های بدون سرنشین، آرایش و استقرار سریع نظامی نیروهای کارآمد چابک در صحنه نبرد، ایجاد اختلال در آآمد و پشتیبانی مؤثر و مداوم آمریکا در منطقه به‌وسیله توان سایبری و گروه‌های همسو جهت ناامن کردن مناطق اشغالی، کند کردن تحرک و سرعت عمل دشمن و سردرگمی در انتخاب استراتژی‌های جایگزین نظامی.

۳) استمرار افزایش قدرت ملی و پیوند رشد پدیده‌های منطقه‌ای و جهانی به فضای ج.ا.ا.
استمرار افزایش قدرت ملی و پیوند رشد پدیده‌های منطقه‌ای و جهانی به فضای ج.ا.ا. ایران با استفاده از موقعیت ژئواستراتژیک (مانند اتصال خشکی به دریا، ترانزیت هوایی، و ...) به‌منظور افزایش علائق ژئوپلیتیکی کشورهای هم‌جوار و اخلاخل در ائتلاف‌سازی کشورهای پیرامونی با آمریکا.

۴) دفاع مردم پایه

دفاع مردم پایه با استفاده از توان رهبری و فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی)، تقویت بسیج مردمی، انسجام و وفاق ملی در راستای کاهش فعالیت‌های گروه‌های معاند و عملیات روانی و رسانه‌ای دشمن.

۵) افزایش انزجار عمومی مردم منطقه از آمریکا

افزایش انزجار عمومی مردم منطقه از آمریکا با استفاده از توان رهبری و نفوذ کلام مقام عظمای ولایت در گروه‌های همسوی ج.ا.ا. ایران و مردم منطقه در راستای کاهش همکاری کشورهای منطقه با آمریکا و به‌خطر انداختن منافع و اهداف ملی این کشور در منطقه.

۶) تهدید پایگاه‌های نظامی و اهداف ملی آمریکا

ناامن کردن پایگاه‌های نظامی و اهداف ملی آمریکا در منطقه پیرامونی ج.ا.ا. ایران با بهره‌گیری از توان رزم جنگ ناهم‌تراز، قدرت سایبری، تسلیحات هوشمند دور ایستا، توان اطلاعاتی و اجرای عملیات نظامی در عمق منطقه مورد علاقه، عملیات مستشاری نظامی در کشورهای هدف، آموزش‌های مناسب کسب مهارت خلاقیت و نوآوری در عملیات‌های نظامی محدود برای فرماندهان نظامی ج.ا.ا. ایران، به‌کارگیری تسلیحات بدون سرنشین، تجهیز گروه‌های همسو به ریز پرنده‌های انتحاری و تسلیحات بومی ج.ا.ا. ایران به‌منظور آسیب‌پذیر نمودن منافع آمریکا در منطقه، اخلاخل درنبرد خطی دشمن، ایجاد اخلاخل در سیستم آآمد و پشتیبانی مؤثر و مداوم آمریکا در منطقه و اخلاخل در سیستم دفاعی دشمن.

۷) توسعه ظرفیت‌های پدافند غیرعامل

توسعه ظرفیت‌های پدافند غیرعامل ج.ا.ایران با استفاده از تقویت حوزه‌ی فناوری‌های پیشرفته، استمرار افزایش قدرت ملی، تقویت ظرفیت‌های مکمل، موقعیت راهبردی کشور، دنباله‌های ژئوپلیتیک ج.ا.ایران در کشورهای پیرامونی، بسیج مردمی و روحیه سلحشوری، در راستای افزایش پایداری ملی، ارتقاء تاب‌آوری زیرساخت‌های حیاتی، حساس و کاهش آسیب‌پذیری‌های ناشی از تهدیدات نظامی امریکا (متعارف و نامتعارف).

تشکیل ماتریس کمی برنامه‌ریزی راهبردی

محدودیت منابع، زمان، وجود موانعی که موجب شکست راهبرد می‌شوند و بسیاری از عوامل محیطی ایجاب می‌کند تا راهبردهای مناسب و دارای اولویت برای اجرا را در رأس برنامه‌های خود قرار دهیم. به‌منظور تعیین اولویت راهبردها از ماتریس کمی برنامه‌ریزی راهبردی^۱ استفاده می‌گردد. ماتریس کمی برنامه‌ریزی راهبردی یکی از تکنیک‌ها و ابزارهای بسیار رایج در ارزیابی گزینه‌های راهبردی و مشخص نمودن جذابیت نسبی راهبردها است که برای مرحله تصمیم‌گیری جهت انتخاب راهبردهای برتر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

برای اولویت‌بندی راهبردها یک پنل خبرگی متشکل از ۱۰ نفر در دانشگاه عالی دفاع ملی در مورخه ۱۴۰۰/۰۸/۰۴ برگزار شد و میزان بهره‌گیری راهبردها از عوامل قوت و فرصت و میزان پوشش راهبردها در عوامل ضعف و تهدید با استفاده از ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی موردسنجش قرار گرفت که نتایج به شرح جدول زیر می‌باشد.

^۱. QSPM (Quantitative Strategic Planning Matrix)

جدول (۴) ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی

رتبه	جمع	نقش‌های چهارگانه محیطی				جمع ضریب وزنی
		تهدید	فرصت	ضعف	قوت	
اول	۲۲,۶۷۸	۰,۴۲	۲,۶	۱,۰۱۴	۰,۸	ایجاد بازدارندگی یکپارچه
		۴,۹	۴,۷	۴,۵	۴,۸	
دوم	۲۲,۲۳۶	۲,۰۶	۱۲,۲۲	۴,۵۶	۳,۸۴	غافل‌گیری دشمن
		۴,۸	۴,۷	۴,۱	۴,۸	
هفتم	۱۶,۱۸	۴	۳	۴	۳,۳	توسعه ظرفیت‌های پدافند غیرعامل
		۱,۶۸	۷,۸	۴,۰۶	۲,۶۴	
چهارم	۱۸,۶۸	۴	۳,۵	۴	۴,۸	دفاع مردم پایه
		۱,۶۸	۹,۱	۴,۰۶	۳,۸۴	
پنجم	۱۸,۳۴	۴,۵	۴,۵	۲,۷	۲,۵	افزایش انزجار عمومی مردم منطقه از آمریکا
		۱,۸۹	۱۱,۷	۲,۷۵	۲	
سوم	۲۰,۱۱	۴,۴	۴	۴,۲	۴,۵	استمرار افزایش قدرت ملی و پیوند رشد پدیده‌های منطقه‌ای و جهانی به فضای ج.ا.ا.
		۱,۸۵	۱۰,۴	۴,۲۶	۳,۶	
ششم	۱۷,۳۸	۴,۵	۳,۷	۲	۴,۸	تهدید پایگاه‌های نظامی و اهداف ملی آمریکا
		۱,۸۹	۹,۶۲	۲,۰۳	۳,۸۴	

پس از تشکیل ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی، اولویت راهبردها به ترتیب اسامی آن‌ها عبارت‌اند از:

- (۱) ایجاد بازدارندگی یکپارچه
- (۲) غافل‌گیری دشمن
- (۳) استمرار افزایش قدرت ملی و پیوند رشد پدیده‌های منطقه‌ای و جهانی به فضای ج.ا.ا.
- (۴) دفاع مردم پایه
- (۵) افزایش انزجار عمومی مردم منطقه از آمریکا
- (۶) تهدید پایگاه‌های نظامی و اهداف ملی آمریکا
- (۷) توسعه ظرفیت‌های پدافند غیرعامل

ب- پیشنهادها

۱. راهبردهای احصا شده این تحقیق جهت بهره‌برداری به معاونت‌های ذی‌ربط در قرارگاه مرکزی حضرت خاتم (ص) و ستاد کل نیروهای مسلح ارجاع گردد.
۲. پیشنهاد می‌گردد نیرویی با عنوان ارتش سایبری یا عنوانی مشابه در سطح نیروهای مسلح ایجاد گردد و کلیه توانمندی‌ها و ظرفیت‌های انسانی، فنی و تجهیزاتی ارتش و سپاه مرتبط با سایبر در این نیرو ادغام شده و ضمن تعامل و ارتباط تنگاتنگ با بخش کشوری در حوزه سایبری، به فعالیت یکپارچه و متمرکز در عملیات سایبری به‌ویژه در بخش آفند سایبری پردازد.
۳. افزایش انزجار عمومی مردم منطقه از آمریکا، یکی از راهبردهای مقابله با تهدیدات نظامی آمریکا است که در این پژوهش احصاء شد. به‌منظور دستیابی به این راهبرد، لازم است مجموعه نیروهای مسلح با کمک و همکاری سازمان‌های بخش کشوری مرتبط با این موضوع از جمله وزارت امور خارجه، سازمان صداوسیما، سازمان تبلیغات اسلامی، شورای عالی فضای مجازی و... در یک برنامه‌ریزی منسجم و دقیق در این راستا حرکت نموده و در جهت افول هژمونی آمریکا و گسترش مبارزه جهانی با هرگونه استکبار، استبداد، رواج فرهنگ استکبارستیزی، فعالیت‌های مستمر و مداوم داشته باشند.
۴. پیشنهاد می‌شود پژوهشی در خصوص ارائه الگوی راهبردی به‌کارگیری اهرم تسلیحات هوشمند در مقابله با تهدیدات نظامی آمریکا مبتنی بر عوامل یادشده صورت پذیرد.

قدردانی

از همه خبرگان و اساتیدی که در طول پژوهش، محققان را در گردآوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل و اعتبارسنجی یافته‌های پژوهش یاری رسانده‌اند سپاسگزاریم.

منابع

- طیب، علیرضا. (۱۳۸۸). *نظریه و زیر نظریه در روابط بین‌الملل*، چاپ اول، تهران: انتشارات نی.
- صنیعی، محمدحسین. (۱۳۹۰). *فرایند تهدید شناسی*، چاپ اول، تهران: انتشارات دانشکده علوم و فنون فارابی.
- سفلی شاهرودی، ایرج. امانت، حمیدرضا. طباطبایی، سیدمحمد. مینایی، حسین. و عباسی، محمد. (۱۳۹۸). *تعیین سناریوهای تهدید آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی پژوهشی آینده پژوهی دفاعی*. ۴(۱۴)، ۱۱۵-۱۳۳.
- شورای راهبردی روابط خارجی. (۱۳۹۸). *شاخص قدرت نظامی آمریکا از نگاه هریتیج*.
- حسن‌پور، حمید. و ترشیزی برگوئی، علی. (۱۳۹۷). *بررسی تأثیر توسعه پایگاه‌های نظامی آمریکا در منطقه غرب آسیا بر امنیت نظامی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه علمی پژوهشی علوم و فنون نظامی*. ۱۴(۴۵). ۷۵-۹۱.
- جعفری‌نیا، عباس. (۱۳۹۸). *تبیین الگوی بومی قدرت نظامی در فضای جغرافیای سیاسی ایران*، رساله دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- عزیزی بسطامی، مجتبی. (۱۳۹۸). *توانمندی موشکی ج.ا.ایران و موازنه قدرت در غرب آسیا ۲۰۱۸-۲۰۱۰*، رساله دکتری، دانشگاه امام صادق (ع).
- مرادیان، محسن. آقامحمدی، داوود. بابایی، حامد. و مرادیان، بهزاد. (۱۳۹۷). *سنجش تهدیدات نظامی ج.ا.ا. با استفاده از «مدل مرکز مطالعات راهبردی آجا برای ارزیابی تهدیدات و مقایسه آن با نتایج حاصله از روش ترکیبی آنروپی شانون و مدل مجموع ساده وزنی، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات دفاعی/استراتژیک*. ۱۶(۷۱). ۹۵-۱۲۰.
- نصیرزاده، عزیز. حافظ‌نیا، محمدرضا. رومینا، ابراهیم. و ولی‌وند زمانی، حسین. (۱۴۰۱). *بررسی و تحلیل قدرت هوایی آمریکا، چالش‌های پیش رو و تأثیر آن در قلمروهای نفوذی این کشور، فصلنامه علمی پژوهشی آینده پژوهی دفاعی*. ۷(۲۶). ۷-۳۶.
- Cordesman, D. M. (2017). *The Age of Leverage*. Governance Studies at Brookings.
- Eisenstadt, Michael. (2020). *The Strategic Culture of the Islamic Republic of Iran; Religion, expediency, and Soft Power in an Era of Disruptive Change*. Middle East Studies at the Marine Corps University, Expanded and Revised Second Edition.